

REND-TARTOMÁNYI KÖZLÖNY

a kap. sz. Jánosról nevezett Ferencrendi tartomány

HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik július kivételével minden hónap közepén.

1918. Márc.

A FÖTISZTELENDŐ P. PROVINCIALIS MEGBIZÁSÁBÓL SZERKESZTI:

P. ROZNIK RAJNER

theologiai tanár.

Kiadótulajdonos: A Kap. Sz. Jánosról Nev. Ferencrendi Tartomány Főnöksége Gyöngyösön.

A tartományfőnökség közleményei.

Kedves Testvérek!

Az 1910 július 28-án Gyüdön tartott congregatio előírta, hogy az ujmisés áldozárok egész áldozárságuk 5-ik évéig minden évben a tartományfőnök atya által meghatározandó időben és személyek előtt tartoznak a teológia egyes ágaiból vizsgázni, a miért is az említett congregatio az öt évre terjedő vizsgák anyagát is meghatározza. Ez az intézkedés az új kódex által általános egyházi törvény erejére emeltetett és a világi papságra is kiterjesztetett. Ez a körülmény csak annál inkább ösztönözhet bennünket arra, hogy ezen vizsgákra minél lelkiismeretesebben készüljünk. A jelen évre eső anyag a következő: *Ex theologia morali: De septimo Dei praecepto et de praeceptis Ecclesiae. — Ex jure canonico: De impedimentis matrimonii impedientibus et de cessatione impedimentorum.*

Az atyák tehát, a kiket illet, iparkodjanak ezen anyagokból lelkiismeretesen elkészülni legkésőbb június elejéig, a midőn majd vagy a Visitator atya által vagy az általam kijelölt atyák előtt vizsgázni kötelesek lesznek.

Egyben felkérem a zárdafőnök atyákat, hogy irjanak nekem mielőbb, ki vállalna el szívesen familiájába egy-egy olasz hadifogoly testvért, mert most dolgozom rajta, hogy a hadifogoly olasz ferencrendi testvérek nekünk a zárdába adassanak át őrizetre és tartásra. Megemlékezve a szeretetről, a mely hasonló körülmények között nekünk is nagyon jól esne, azt hiszem, a ki csak teheti, szívesen fogja látni a szerencsétlen sorsba jutott testvéreinket, ép azért bizalommal várom a mielőbbi értesítést.

Mária-Radna, 1918. február 28-án.

P. UNGHVARY ANTAL,
min. provinciális.

Generalis Constitutiókról.

(Folytatás.)

VII. Fejezet.

Ha valaki a testvérek közül az ellenség incselkedése folytán halálosan vétkeznék, azokért a vétkekért, a melyekről elrendeltetett, hogy egyedül a tartományfőnökhöz forduljanak, tartoznak a nevezett testvérek azckhoz folyamodni, a mint tehetik, minél gyorsabban. Maguk a tartományfőnökök pedig, ha áldozópapok, irgalmassággal szabjanak ki nekik penitenciát, ha pedig nem lennének áldozópapok, szabassanak

ki nekik a rend más áldozópapjai által, a mint az Isten szerint jobbnak ítélandik. És óvakodjanak, hogy ne haragudjanak és ne háborodjanak föl valaki vétkei miatt, mert a harag és a fölhaborodás akadályozza ugy bennük, mint másokban a szeretetet.

1. §.

A szent gyónásról.

343. Senki se hallgathassa a testvérek gyónásait, hacsak vizsga előrebocsátása után, kivé-

ve azokat, a kiknek tudománya és alkalmasága már másképp ismeretes az előjáró előtt, a Miniszter Generalistól vagy a tartományfőnöktől erre fölhatalmazást nem nyert.

344. A tartományfőnöktől aprobált gyóntatók a saját provinciájuk határai között az összes testvérek gyónásait hallgathatják a rend bármelyik provinciájához tartozzanak is azok. A kik pedig a Miniszter Generalistól nyertek fölhatalmazást, ugyanezt tehetik az egész világon.

345. Világi vagy más szerzetesrendi gyóntatónál nem gyónhatnak érvényesen a testvérek, hacsak erre a Miniszter Generalistól vagy a tartományfőnöktől engedélyt nem nyertek. Ha azonban egy egész napon át csak egy gyóntató volna odahaza, a testvérek gyónhatnak bármely papnál, a ki a gyóntatások hallgatására föl van hatalmazva; valamint akkor is, ha az előjárók engedélyéből egy egész napig a zárdán kívül tartózkodnak, ha mindjárt egy rendi gyóntató volna is velük.

346. A rendben föntartott esetek alól senki se merjen föloldozást adni, hacsak erre szükségessé fölhatalmazást nem nyert.

347. A jelen szabályokkal a következő esetek tartatnak fönn:

1. *Aposztázia a szerzettől.*

2. Tulajdon *birtoklása* a szegénység fogadalma ellen olyan mértékben, a mi halálos bűn, és a zárda vagyonából való lopás olyan mennyiségben, a mi halálos bünt képez.

3. Bármely személynek a *megölése, megsebesítése*, vagy súlyos megütése.

4. Hamis eskü a szerzetesi ítélkezésnél, vagy a nagyobb előjáró vagy Vizitátor előtt, midőn jogosan fontos dologról kérdez.

5. Az *előjárók kézírásának vagy pecsétjének hamisítása.*

6. Rosszakaratu akadályozása, késleltetése vagy fölbontása az előjárók leveleinek az alattvalókhöz vagy az alattvalóknak az előjárókhöz.

7. Cselekedettel elkövetett testi bűn.

8. Konok engedetlenség, midőn valaki háromszori kellő időközökből adott figyelmeztetésre sem akar engedelmeskedni.

9. Rosszakaratu kibeszélése a renden kívül azon dolgoknak, a melyek az egész rendnek egyes provinciának vagy zárdának vagy egyes testvérnek a jóhírnevét veszélyeztetik; hasonlóképen annak a bűne, a ki bárki ellen megbecsületlenítő sajtóközleményeket tesz közzé, ha mindjárt névtelenül is, vagy mást erre vezet.

Magyarázat.

A főnti pontok, a melyek a testvérek gyónására és gyóntatására vonatkoznak, sok változáson mentek keresztül a S. Poenitentiaría egy Decretuma által, mely 1913-ban látott napvilágot, a melynek értelmében az összes szerzetesek, gyónhatnak bármely papnál, a ki a helybeli püspöktől approbatót és jurisdictiót nyert

és ezt tehetik akár a zárdában, akár a zárdán kívül, dacára annak, hogy talán jelen van több rendi gyóntató, a kik a rendi előjáróságtól nyertek felhatalmazást a gyóntatásra és ezen gyóntatók a náluk gyónó szerzetesi feloldozhatják a rendben föntartott esetek alól is. E szerint tehát a 343., 344., 345. és 346. pontokat csak akkor kell figyelembe venni, ha nincs jelen egy gyóntató sem, a ki a helybeli püspöktől birna aprobátióval és jurisdictióval, ez esetben persze csak annál lehetne gyónni, a kinek a szerzetes előjáróktól van felhatalmazása.

A S. Poenitentiaría főnti rendelkezése által mi szerzetesek olyan helyzetbe jöttünk, mint a világiak, a kik bárkinél gyónhatnak, a kinek a helybeli püspöktől van jurisdictiója. sőt bizonyos tekintetben nekünk még nagyobb a szabadságunk, a mennyiben, ha nem volna kéznél olyan pap, a kinek van jurisdictiója a helybeli püspöktől, jelen van azonban egy rendtársunk, a kinek van jurisdictiója az előjáróktól a szerzetesek gyóntatására, ha mindjárt ennek a helybeli püspöktől nincs is jurisdictiója, annál is meggyónhatunk, ez azonban fentartott esetek alól csak úgy oldozhat föl bennünket, ha arra az illetékes előjáróktól szintén van fölhatalmazása. Ha pl. két szerzetes áldozár együtt utazik egy idegen egyházmegyében, a hol a helybeli püspöktől nincsen approbatiójuk, van azonban rendi jurisdictiójuk is, ez esetben meggyónhatnak bármely világi papnál, a kinek van a helybeli püspöktől jurisdictiója, de meggyónhatnak egymásnál is a rendi jurisdictió alapján, Ugy szintén, ha elmegy egy szerzetes áldozár egy szomszédos zárdába, a mely már más egyházmegyében van, a hol ő, nem bir jurisdictióval és ott egy rendtársa fölkéri őt, hogy gyóntassa meg, úgy a rendi jurisdictió alapján, mely az egész provinciára kiterjed, meggyóntathatja őt, föltéve persze, hogy van jurisdictiója. E szerint tehát dacára az újabb széleskörű szabadságnak, a sz. gyónás körül, mégis van jelentősége a rendi jurisdictiónak, a melyről sokan azt hitték, hogy az újabb Decretum után már teljesen fölöslegessé vált, mert hisz van mindenkinek a helybeli püspöktől jurisdictiója, a melynek alapján az összes szerzeteseket az előjáró minden megkérdezése nélkül még a föntartott esetek alól is bármikor föloldozhatja. Ezt persze megteheti abban az egyházmegyében, a hol bir jurisdictióval de egyáltalán nem gyóntathatja rendtársait egy más egyházmegyében, ha nincs neki rendi jurisdictiója.

Dacára azonban ezen nagy szabadságnak, a mely a főnti decretum szerint a szerzetesek rendelkezésére áll, még sem volna ajánlatos, hogy valamely szerzetes mindig világiaknál gyónjék, ha csak a körülmények erre nem kényszerítik, mert hisz szükséges, hogy lelki atyjától a szerzetesi ügyekben és főképen ezekben időről-időre kapjon instrukciókat, a mit aligha

kaphatna meg egy világi vagy akár más rendbeli gyóntatótól, a ki rendesen a szerzetesi vagy az illető rendi dolgokban kevésbé jártas. Különösen rossz hatással volna az ilyen nagy gyónási licentia a szerzetes növendékeknek, a kik még nem erősödtek meg sz. hivatásukban, nekik gondos szerzetesi lelkivezetésre van szükségük, ha sz. hivatásukban előre akarnak haladni. A Szentzéknek sem volt ezen decretummal az a célja, hogy a szerzeteseket kivonja a szerzetesi lelki vezetés alól, hanem csak biztosítani akarta minden szerzetesnek mindig és mindenhol a lelkiismeretbeli szabadságot, hogy így ne legyen soha kényszerítve olyan gyóntatóhoz, a ki iránt talán nincsen bizalommal és így a lelkét nem tudná őszintén kitárni. Ezzel a fakultással tehát csak úgy éljünk, ha lelkünk java azt megkívánja, legyen ez mindig kivételes eset és ne rendes cselekvési mód.

Mínthogy a föntiek szerint a rendi föntartott esetek, dacára a tág gyónási engedélynek, mégsem veszítették el jelentőségüket, meg kell magyarázni egyenkint ezen eseteket.

Az első casus az aposztázia a szerzetesrendtől. Háromféle az aposztázia, t. i. a hittől, midőn valaki a hitet elhagyja, ezt az egyház is kiközösítéssel bünteti, azután a papi rendtől, midőn valaki otthagya a papi életet és az egyház tilalma ellen világi lesz és végül a szerzetesrendtől, midőn egy szerzetes engedély nélkül elhagyja rendjét. Itt csak ez a végső jön tekintetbe és ez nálunk fentartott eset. Lehet azonban hogy ugyanazon egyénnél mind a három aposztázia előfordul egyszerre, persze az ilyen nemcsak a fentartott esetbe esik, hanem a többi egyházi büntetések is magára vonatkoznak, a melyek a másik két aposztáziára hoztattak.

A második föntartott eset a tulajdon birtoklása a szegénységi fogadalom ellen és a zárda vagyonából való lopás. — A szerzetesi szegénység szigorúan tiltja, hogy valamit, mint magántulajdont birjunk, vagy az előjáró engedély nélkül használjunk. A ki tehát bárkitől elfogad valamit és azt az előjáró tudta nélkül magának megtartja, vét a szegénység fogadalmá ellen. Hogy azonban ezen vétség halálos bűn legyen, körülbelül annyi értékű magántulajdon kívántatik meg, a mennyi értékű a lopásnál halálos bűn lenne. Ha tehát valakinek ilyen értékű magántulajdona van, a mit az előjáró nem tud, úgy ez nemcsak halálos bűn a szegénység fogadalmá ellen, hanem egyszersmind fentartott eset is. — Nagyobb a bűn, ha a szerzetes a tiltott magántulajdont nem úgy kapta valakitől, hanem a zárda dolgaiból úgy lopta, ez nemcsak a votum megszegése, hanem egyszersmind lopás is, ép azért, ha itt is megvan a halálos bűnhöz megkívánt mennyiség, úgy ez még inkább föntartott eset, mert az előbbinél sokkal súlyosabb.

A harmadik fentartott eset bármely személynek megölése, megsebesítése vagy súlyos megütése. — Mínthogy bármely személyről van

szó, fentartott eset lesz az önmagunk megölése vagy megsebzése is. — Továbbá a súlyos megütés alatt értjük azt is, midőn valaki nem mér ugyan másra súlyos ütést, úgy hogy az nyomot sem hagy maga után, de tekintettel a személyre, a kit megüt, vagy a helyre, a hol az ütés történik, súlyosnak mondható a dolog. Pl. valaki megüti az előjáróját és ezt talán nyilvánosan a többiek jelenlétében teszi.

A negyedik eset a hamis eskü a szerzetesi ítélőszéknél, vagyis midőn a szerzetesi előjárók, mint bírák járnak el valamelyik szerzetes bűnügyében, ilyen alkalommal bármely hamis eskü föntartott esetet képez. De föntartott eset a hamis eskü akkor is, ha valamelyik szerzetesi magasabb előjáró atyailag és nem mint bíró joggal tudakozódik valakinek hibái vagy szabálytalanságai után és esküt követelne ilyen esetben.

Az ötödik föntartott eset az előjárók kezeirésének vagy pecsétjének hamisítása valamely visszaélésre. Ha azonban ez csak valakinek a megtréfálására történne és így komoly következményekkel nem jár, nem volna föntartott eset; mindazonáltal óvakodni kell az ilyen veszedelmes tréfától, mert ily módon könnyen megtörténhetik, hogy majd az igaz írásnak sem fognak hinni, a mi súlyos következményekkel járhat.

Ha az előjárók valamelyik alattvalójuknak levelet irnak vagy megfordítva az alattvalók irnak levelet az előjáróknak, ezen levelek felbontása, azok bárminemű akadályozása, vagy késleltetése, fentartott esetet képez. Ez az intézkedés biztosítani akarja a szabad közlekedést az alattvalók és a magasabb előjárók között.

A hetedik fentartott esetet a cselekedettel elkövetett testi bűn képezi. Mellékes a cselekedet módja, a mint megvan a cselekedeti bűn, megvan a föntartott eset is. Ha azonban csak gondolattal vagy szóval történne ilyen vétek, ez ugyan súlyos vétség volna a hatodik parancsolat ellen, de föntartással nem járna.

A nyolcadik föntartott eset a konok engedetlenség. Konok engedetlenség alatt pedig azt értjük, midőn valaki dacára az előjáró háromszori figyelmeztetésének és parancsának, még sem akar engedelmeskedni. A háromszori figyelmeztetésnek bizonyos időközökben kell lenni, hogy így az illetőnek legyen ideje a dolgot meggondolni és annak következményeit mérlegelni, elég azonban pár óra időköz. Mindenesetre súlyos bűn az engedelmesség ellen, ha valaki már az első figyelmeztetésre nem engedelmeskednék, de föntartott esetté csak akkor válik, ha a háromszori figyelmeztetésre is megtagadná az engedelmességet.

Az utolsó vagyis kilencedik föntartott eset, a rendben esetleg történt rossz dolgok vagy hibák kibeszélése, a melyek által esetleg a rendnek vagy egyes szerzeteseknek jó hírneve

szenvedhetne. A ki ilyet a renden kívül álló egyéneknek elmond, föntartott esetben esik. Annál inkább megvan a föntartott eset, ha nem igaz dolgokat, vagy csak pusztán gyanukat beszélne ki a renden kívül. Ha azonban valaki bizonyos okokból kénytelen volna idegenek előtt egyes belső rendi dolgokról rosszul nyilatkozni, pl. bíróság, vagy fontos információk miatt, vagy pedig már a dolog amúgy is nyilvános lenne, persze ez nem képezne büntetést, ép azért föntartott eset sem lenne. Hasonló föntartás terhe alatt szigorúan tilos bárki ellen ujság vagy más sajtóközlemény útján megbecstelenítő dolgokat nyilvánosságra hozni. Tehát ezen dolognál nemcsak a szerzet ügyeiről, hanem bárki másról is szó van, senkit sem lehet tehát nekünk föntartott eset nélkül sajtó útján kipellengérezni.

II. S.

A világiak gyóntatóiról.

348. A felhatalmazásra a világiak gyónta-

tására csak olyan szerzetesek ajánltassanak, a kik erkölcsük tisztaságára, és ítéletük érettségére és bölcsességére kitűnnek és azonfelül rendelkeznek a megfelelő tudománnyal.

349. Ezeket komolyan intjük az Urban, hogy méltón és hiven szolgáltassák ki a kien-gesztelődés nagy Szentségét, megtartva e körül pontosan az egyházi előírásokat.

350. Hogy a teológiai studiumot, a mely a bűnbánat Szentségének kiszolgáltatásához annyira szükséges, az atyák gyümölcsözőbben műveljék, az előirt időben minden zárdában meg kell tartani az egyházjogból, morálisból, liturgiából, valamint a mi regulánkból a szükséges konferenciákat, a melyekre a zárdában időző összes atyák kötelesek megjelenni, hacsak törvényesen akadályozva nincsenek.

(Folytatjuk.)

Tomori Pál.

(Folytatás.)

Elképzelhetjük azt a hatást, amit a követség a királyi udvarban előidézett. A főurak első haragjukban a követet börtönbe vetették s a keresztény fejedelmekhez rendkívüli követeket menesztettek, hogy a török támadás ellen segítséget kérjenek.

A követek azonban mindenütt kiterő feleletet kaptak. A császár, V. Károly, Lajos rokona Lutherrel és az őt pártoló fejedelmekkel volt elfoglalva. Luther még a török mellett is kardoskodott, hirdetvén: „a török ellen harcolni egyenlő az Isten ellen való harccal. A keresztényeket intem, ne egyezzenek bele vakon a megindítandó hadjáratba, avagy pénzt felajánljanak a török ellen.” Szavainak eredménye is volt, amennyiben a szász-hesseni fejedelmek és főurak a császártól a Magyarország segítségére induló seregek visszavonását kikényszerítették.

A spanyolok pedig a franciákkal voltak elfoglalva. Ily körülmények között csak maga a pápa, X. Leo küldhetett tetemesebb segílyt, 30 ezer aranyat. A király most egy alkalmas egyén után nézett, aki a határokat legalább a törökök beütéseitől megvédje. Bornemissza a király figyelmét Tomorira irányította.

Lajos király Bornemiszát el is küldte Esztergomba Tomorihoz azon üzenettel, hagyja el a zárdát s vegye át a véghelyeken tartózkodó őrség parancsnokságát. Tomori erről még hallani sem akart. Fogadalmaira hivatkozott, amelyeknek megszegését Isten és emberek előtt megszegényítőnek tartja s különösen ő már csak a Megváltó szolgálatának akarja életét szentelni. Amíg Tomorival ezen tárgyalások folytak, azalatt Szulejman teljesen elkészült haditervével. A szultánt sértette az, hogy a választ hóna-

pokig halogatják s másrésről a magyarok készületlenségéről értesülve, seregét ázsiai tartományából kivonta, hadvezérül a rumilii pasát nevezte ki s Szabács alá küldte azon parancssal, hogy e helyet hatalmába kerítse, ő maga pedig Nándorfehérvár alá vonult. Ez 1521. június elején történt.

A király ennek hallatára Behrámot a főurak tanácsára a nemzetközi jogok ellenére állítólag orvul meggyilkoltatta.

Szulejman a személye ellen elkövetett sértést Nándorfehérvár bevétele s Magyarország leigázása által kívánta megbosszulni.

E végvárok oly rossz állapotban voltak, hogy bevételük nem is került nagy fáradságba, dacára annak, hogy az őrség a vitézség csodáit vitte véghez. Pedig ezen helyeket meg lehetett volna menteni, ha Báthori István nádor, ki Péterváradnál táborozott és Zápolya János, ki Lipánál állott, — egyesülnek. A két főur közti gyűlölet és ellenségeskedés azonban oly mérvet öltött, hogy saját ügyüket még az ország üdvének és a király parancsának is elébe helyezték.

Még szerencse, hogy a szultán feladatát befejezettnek tekintette s megelégedett a diadalmos visszavonulással, hogy Rhodus ellen vonulhasson. A várak elvesztése mélyen megrendítették az országot. A rendek látva, hogy az országot csak az áldozatkészség és az egyetértés mentheti meg, az év végén tartott országgyűlésen a személyes sérelmeket félretelve, behatóan foglalkoztak az ország védelmével. A királynak azon indítványát, hogy a következő év tavaszán fölszabadító hadjáratot fog indítani, lelkesedve fogadták s jelentékeny adót szavaztak meg. E felbuzdulás azonban csak pillanatnyi

felhevülések voltak pusztán. Az adókból alig folyt valami be s az ország védelmére már senki sem gondolt. Külföldi segítséget megint nem várhattak, pedig azokra építették a felszabadító hadjárat sikerét. A spanyolok-franciák még mindig egymás ellen hadakoztak, a német fejedelmek pedig magukkal voltak elfoglalva. Chieregato Ferenc pápai német követ Rómába a legrosszabbakat jelentette a német belállapotokról: „A németek közt szó sincs többé az egyetértésről.” A birodalmi kormány tehetetlen a lutheri mozgalmakkal szemben; a vormsi ediktumnak nem tud érvényt szerezni. Luther, Frigyes szász választó oltalma alatt bátorságosan káromolja a pápát, az angol király a német fejedelmeket és a „többi zsarnokot, keresztény-gyilkost, nép-hóhért.”

Rómában az akkori pápa, VI. Adorján ellen izgattak. „Mivel a magyarok és a rhodusiak segíthetésére takarékoskodott, zsuGORINAK mondták; mivel nem áldozott annyit a művészekre mint elődje, X. Leo, barbárnak nevezték.” (Chobot F. A pápák története). VI. Adorján da-

cára a sok támadásnak és gáncsnak, melyet elleneitől szenvedni volt kénytelen, mégis küldött nagyobb pénzösszeget, 40 ezer aranyat a török elleni támadásra.

A király e közben Prágába utazott, hogy a cseheket lecsillapítsa és hogy onnét segílyt nyerjen. A belállapotok itt sem voltak fényesebbek, mint Magyarországon s a prágai udvar még nagyobb szegénységgel küzdött, mint a budai.

Ily szomorú viszonyok között a nemzet legjobbjai most arra törekedtek, hogy az időközben megüresedett kalocsai-bácsi érsekség Tomorival töltötték be. Törökvésüknek rugója nemes volt. A kalocsai-bácsi érsekség területe volt leginkább kitéve a török betöréseknek s így a főpásztori méltóság mellett még hivatott katonára volt szükség, hogy a törökök fékevesztett dúlásainak véget vessen. Ezen utóbbi hivatalnak betöltését nagyon megkönnyebbíthette volna az érseki javadalom dús jövedelme.

(Folytatjuk.)

Hirek a Provinciából.

Uj konfráter. Tekintettel arra a nagy szeretetre és sok jótéteményre, a mellyel Pécs püspöke mélt. és főtiszt. *Zichy Gyula gróf* rendünket mindig elhalmozta, tekintettel különösen a gyüdi zárdánk teljes visszaállítására, a melyet pár év előtt olyan szeretettel és kegyellettél végzett, Provinciális atyánk elhatározta, hogy ezen sok szeretet némi meghálálására ezen nemeslelkű főpapot rendünk konfráterai és patrónusai közé fogja iktatni, hogy így imáink által rójuk legalább le köteles hálánkat. A konfráteri okmányt Provinciális atyánk személyesen adta át február 5-én a pécsi zárdafőnök atya kíséretében. A püspök ur meleg szavakkal mondott köszönetet a kinevezésért és sokszor hangoztatta, hogy mindig örömmel és szívesen karolja föl szent Ferenc fiait.

Az új Visitator. Minthogy Provinciális atyánk hivatalának három éve, már-már a vége felé közeledik, a Constitutiók előírása szerint jelentette Provinciális atyánk a Rssmus Minister Generálisnak, hogy itt az ideje a provinciái káptalannak és a Visitator kiküldésének. A felelet most jött meg Rómából, a melyben a Rssmus Minister Generális értesítette Provinciális atyánkat, hogy ismét főtiszt. Bendes Valerián exdefinitör generális atyát bizta meg, hogy vizitálja meg annak idején Provinciánkat és tartsa meg az általa meghatározott időben és helyen a provinciái káptalant. Nagy örömmel értesültünk ezen hírről, mert hisz még friss emlékezetben van főtiszt. Valerián atya apostoli buzgalma és atyai szeretete, a mellyel három év előtt magának annyira lekötelezte az egész

provinciát. A legnagyobb örömmel várjuk ismét és meg vagyunk győződve, hogy a választásokkor a legjobb előjárókat fogja adni szeretett Provinciánknak. — Provinciális atyánk elutazott hozzá Pozsonyba, hogy vele a vizitáció részleteit megbeszélje.

Olasz hadifogoly testvéreinken, a kik hozzánk kerültek fogságba, óhajt segíteni Provinciális atyánk azzal, hogy a fogoly táborból, a hová kerültek, a zárdáinkba juthassanak és itt nálunk éljék át a hadifogságot, míg Olaszországba vissza nem térhetnek. Ebből a célból már lépéseket is tett Provinciális atyánk a hadvezetőségénél, hogy adassanak át nekünk a ferencrendi olasz foglyok. A hadvezetőség kedvező választ adott, most tehát csak azt kell megtudnunk, hogy melyik fogolytáborban találhatjuk meg őket. Eddig Provinciális atyánk a következőket nyomozta ki: Zattero Ferenc Vegscheid Linz mellett, Tomassini József és Matheucci Péter Mauthausen (Austria), Mascolo János, Navoni Ágoston Dunaszerdahely, Samuelli Kamill Spratzern (Austria), Moretti János Sigmundsherberg (Austria), Falorni Evaristus Sopron. Provinciális atyánk megtette a lépéseket, hogy ezen fogoly testvéreink minél előbb hozzánk juthassanak és így nálunk a zárdákban megpihenhessenek. Ismeretlenek ugyan nekünk, de nekünk is jól esne hasonló sorsban, ha szeretettel találkoznánk, ép azért mi is tanúsítsunk irántuk igazi testvéri szeretetet, mint ugyanazon rend tagjai.

Az új sajtómozgalom, a melyre Provinciális atyánk felhívta az összes testvérek figyelmét.

mét és azokat a közreműködésre buzdította, mindegyre nagyobb tért hódít a Provinciában. Maguk a sajtómozgalom vezetői úgy nyilatkoztak, hogy legbuzgóbb segédek a mi rendünkben találtak. — **Szegeden** P. István buzgókodására és agitációjára egy egész milliót helyeztek a szegedi hívek kilátásba a sajtórészvényekre. — **Baján** P. Miklós nál a jegyzés már meghaladta a 12 ezeret. — **Siklóson** P. Bonaventura február hó 10-én délután a Pelikán szálló nagytermében, az új sajtó részére sikerült sajtóvásárt rendezett, ahol a hivektől önkényt felajánlott dolgokat és ételneműeket a sajtó javára elárusították. Jelen volt Provinciális atyánk is. A díszbeszédet a sajtó érdekében P. Martinovics Sándor pécsi jezsuita atya tartotta fényes sikerrel. Az eredmény meglepő volt, nemcsak több ezren jegyezték részvényeket, hanem még azon fölül 1500 korona tiszta jövedelem jött össze, a mely a helybeli katolikus lap alapjához fog járulni. — Hasonló ünnepély volt **Gyöngyösön** február 24-én. Hatalmas agitáció indult meg a siker biztosítására és örömmel állapítható meg, hogy nem hiába! „Gyöngyös és Vidéke” című ujságunk eképp írja le: „Az idők szele megihlette Gyöngyöst is. Itt is megkezdődött a katolikus közönség felrázása jövőjének előkészítése érdekében. Ennek a felrázásnak egy nagyon hatásos fejezete volt az az ünnepély, melyet a gimnázium tornacsarnokában a sajtóhölgybizottság (mária-lányok és kongreganisták) P. Hermenegild vezetése alatt rendezett a katolikus sajtó érdekében. Emberember hátán tolongott a hatalmas teremben, mind szívesen vitte oda belépti díját, mind ott akart lenni, ahol a katolikus sajtó érdekében tenni kell valamit. (Sajnos, hogy soknak vissza kellett fordulnia, mert nem volt elég hely.) A sajtóünnepély egy szindarab, zeneszám és szavalt keretében folyt le. A szereplők, mind kitűnően megállták helyüket, legjavát adták tehetségüknek. Nem is lehet egyeseket külön kiemelni, hisz egyformán megérdemlik a legteljesebb elismerést és dicséretet. Az egyes számok közé ékelve mondotta el P. Oslay Oszvald szentferencrendi teológiai tanár nagy beszédét a sajtóról, vagy miként ő nevezte: „a nyomtatott szellemről.” Hatalmas tudása nagy tárházát öntötte ki a hallgatóság elé, amint széles alapon a sajtó jelentőségét fejtegette. Történelem, filozófia, reális élet, mind gyönyörű összhangban halmozódott össze beszédében, mely formailag is egy fegyelmezett szónok nagysikerű beszéde volt. A közönség érdeklődéssel hallgatta a hatalmasan hömpölygő tudományáradatot s tapsokkal róttá le a szónoknak köszöneteit.” — A részvények gyűjtése ott helyben megkezdődött és azóta is szakadatlanul folyik. P. Hermenegild ebben is, valamint a katolikus lapokra előfizetők gyűjtésében is, eleven példáját adja az igazi sajtóapostolnak. — **Radnán** P. Mór agilis munkálkodása révén szintén szépen

folyik az agitáció a katolikus sajtó érdekében. Eddig körülbelül 6000 koronát gyűjtött össze részvényekre. — Mint halljuk, más zárdáinkban is résztvesznek testvéreink a sajtóagitációban, de ezekről részletes jelentést még nem kaptunk.

Szabadkán f. évi február 2-án megható és közérdeklődést keltő áttérésnek voltak tanúi a hívek. Szeghő József hadnagy felesége Molnár Teréz volt az áttérő, kit P. Ottó vett át az Egyház kebelébe a szükséges előkészítés után. A jelzett napon $\frac{1}{2}$ 12 órai mise alatt történt az ünnepélyes átvétel, mely alkalomra P. Barnabás kisebb énekkart szervezett és latin előírt énekeket tanított be. Bár plébániánk nincs, az érseki hatóság engedélyével nálunk történt az áttérés. A szentélyben helyet foglalt az áttérő, a férje és két más hadnagy, akik tanuként szerepeltek. Evangelium után P. Ottó rövid beszédben fordult az áttérőhöz és a templomot teljesen megtöltő hívőkhöz, vázolta, hogy Jézus az út, igazság és az élet, aki megnyugvást, békét és életet keres és akar, azt csak az igazságban találja fel, az igazságot, a krisztusi igazságot pedig egyedül az Egyház — a kath. Egyház képviseli! — Te Deum — zárta be az áttérési ceremóniát, melyről az áttérő feledhetetlen emlékekkel, a jelen voltak pedig a példa mélyreható benyomásával távoztak.

Szigorlat. P. Kalmár Özséb teológiai lektor február 20-án tette le a harmadik rigorozumot gyönyörű sikerrel: cum laude! Ezuttal a dogmatikából vizsgázott. Két nappal előbb utazott Budapestre, ahol elintézve a közvetlen előzményeket, a jelzett napon 9-től 11-ig tartó idő alatt vizsgázott 4 professzor előtt. Gratulálunk a szép sikerhez! Jövő szeptember közepe táján fogja letenni az utolsó szigorlatot, mely után hamarosan elkészíti a doktori disszertácst, melynek tétele: Provinciánk története 1757-től napjainkig, azután meglesz provinciánkban az első doktori promóció a reformált testvéreink között.

Gyöngyösi kertünk ügye — úgy látszik — most már végleges és kedvező elintézést nyert. A kormánybiztos kidolgozott tervezetét bemutatta a városi képviselőtestületnek, melyen házifőnökünk felszólalására a néppárti képviselőtestületi tagok egyöntetű állásfoglalására a más-vallásuk is annak a véleményüknek adtak kifejezést, hogy a szóbanforgó kertnek kisajátítása nemcsak előnyére nincs, hanem egyenesen kárára van a városnak. A tervrajzot ilyértelmű klauzulával küldték fel a miniszteriumba, ahol már ezt készen várta Főatyánk kérvénye, mit a kert megtarthatása céljából nyújtott be. Ezek és más akciók azután azt eredményezték, hogy csak a tekepályát és üvegházat lemetsző kis négy-öt méter szegélyt veszítjük el. Itt egy utcát nyitnak a Euzapiacra. Ezen kis áldozattal hosszú időre biztosítottuk kertünket.

A teológián az ujonnan ajándékba kapott moztit beállítottuk és a helybeli moztistól majd-

nem minden szombaton délután ingyenesen átengedett filmekkel gyarapítják ismereteiket növendékeink.

A budai harmadrend színelőadással egybekötött farsangi ünnepélyt rendezett február 10-én a budapesti szükség-kápolnák felségélyezésére. A harmadrend tagjai kitűnő sikerrel adták elő a „Legyen meg a Te akaratod” vallásos szelleműtől áthatott színművet. Az előkészítést, rendezést és a szerepek betanítását P. Fausztin végezte most is nagy szakavatottsággal és buzgalommal. Meg is volt az eredménye, mert a tiszta jövedelemből közel 1000 korona jutott a szükség-kápolnák részére. Az ünnepélyen megjelent a budai királyi vár plébánosa, mélt. Dr. Mészáros János prelátus ur is, aki beszédében a budapesti szükség-kápolnák nagy fontosságát fejtette ki és hálás szavakkal emlékezett meg a budai Harmadrend ez irányban már eddig is kifejtett működéséről.

Primícia. P. C o s i c Domonkost, a boszniai provincia tagját, ki már ötödik éve a budai zár-dában tartózkodik, hogy az egyetemen a hittan tudományokat hallgassa, jan. 31-én mélt. dr. Kohl püspök ur Esztergomban pappá szentelte. Az ifju pap a felszentelés után mind'árt haza ment Boszniába, hogy szülei és rokonai körében mutathassa be első zsenge áldozatát. Egy hét múlva azonban ismét visszajött Budapestre és itt tartotta meg ünnepélyesen primíciáját ok-táváján szent miséjét. Manuduktora P. Commissarius volt, mint a klérikusok budai magistere. Evangelium után P. Fausztin a szószékre lépett és meleg szavakkal üdvözölte az ujmisést és a hívek előtt a papi méltóság magasztosságát ecsetelte. Szent mise alatt a templomi énekkar gyönyörű négyhangú misét énekelt. Szentmise végén az ujmisés áldást osztott a szerzetescsalád tagjainak és a híveknek. — Őszinte szívvel gratulálunk az ujmisésnek és kérjük az örök Fő-papot, hogy árássa el kegyelmének bőségével.

Harctéri hírek.

P. László ezeket írja Damaszkusból 1918. jan. 5. „Nov. 6-án mentem ki a frontra. A kórházat már nov. 4-én elhagytam ugyan, de nem mivelhogy meggyógyultam, hanem borzasztó nyugtalan és izgatott voltam, ami csak fokozta bajomat. A Gázánál dülő rettenetes ütközet, melyet a borzalmas angol ágyuzás Jeruzsálemben is elárult, borzasztóan nyugtalanított. A kórház vezető orvosa sehogysem akart elengedni, de mivelhogy csak a kórház lelkésze számba mentem és nem betegnek, egyszerűen berendelttem az autót Bethlehemből és elbúcsúztam a kórház személyzetétől. Bethleembe mentem, hogy másnap a frontra menjek. November 6-án délelőtt érkeztem Djulisba, hol rendes etap-pénk volt. Divízió irodánkat már itt találtam. Kérdeztem, mi baj a fronton? Erre a gépiró kijelentette, hogy divízióink kivonult Gázából. Mindenemet íthagyva autóval Gázának vettem uamat. Az uton a visszavonuló trén, autók, szekerek ezrei, háts lovak, szamarak, tevék, ökrök megszámlálhatatlan rengetege jött velem szemben. A pár kilométeres síkság egy mérhe-

telen szélességű országút volt, melyen özönlött a rengeteg ember és állattömeg. Türköltünk, sípoltunk, kiabáltunk és sokszor a feneketlen homoktengerben elakadtunk. Végre estefelé találkoztam embereinkkel, de ezek nem tudtak utbaigazítást adni, mert ők maguk is a divíziót keresték. Elöl nincsen az bizonyos, tehát hátul kell neki lenni. Tovább mentünk vissza Gáza felé. Az utazás borzasztó veszélyes volt. A gránátok hullottak jobbra-balra, előre-hátra, a srappellek puffogtak a levegőben, mint a rakéták, hullott az ólomzapor, kaptuk a fejünket, tapogattuk tagjainkat, de azért csak mentünk előre. Végre nagynehezen megtaláltam divíziómat. Jelentkeztem parancsnokomnál. Kérdezte, mi a csudát akarok betegen a fronton és ilyen borzasztó veszélyben. Hol a divízió, ott az én helyem is! jelentettem röviden. Visszarendelt rögtön Djulisba. Éjjel az erős ágyuzás szünetelt. Akarva-nemakarva vissza kellett térnem. Hajnamban 2 órakor értem vissza, mivel autónk csak lámpa nélkül mehetett.

Szolgám már kész ágygal várt, tehát rögtön ledültem és minden ágyuzás, dörgés dacára csak reggel 8-kor ébredtem föl. A levegő puszkaporos volt! A légénység nagyon nyugtalan volt; hogy megnyugtassam őket, izgalmamat elfojtva leültem és megberetváltkoztam; délre jó ebédet rendeltem. Gázából megmentett önnelvelt csibéinkből párnak nyakát szegettem és jó csirkepaprikást csináltattam. Az angol hajók közben erősen dolgoztak, zúditották ránk a gránát és srappell esőt. Fiaim szétfutottak és mindenki ott lapult meg, hol védelmet gondolt, alig tudtam egynéhányat visszatartani. Délben 12 órakor, mikor már a finom ebéd elkészült, jött egy salvé a tengerről ép táborunk közepébe; a hatást lehetetlen leírnom. Akik ott voltak, ember, állat mind a földön hevert, mint a halctak feküdtünk mozdulatlanul, hogy meddig, azt nem tudom. Midőn eszmélni kezdtem, nem tudtam, hogy a túlvilágon vagy a földön vagyok-e? Végre éreztem, hogy nem haltam meg, megke-restem a többit; hála Istennek hosszabb-rövidebb idő után mindannyian föltámadtunk, csak egy sebesült meg a kezén. Ruhám csupa lyuk volt, habitusomat, köpenyegemet a gránátzilánkok járták át, koffereim, tábori kápolnám mind-mind csupa lyuk. Sátraink szitához hasonlítottak. Boroshordónk (800 literes) kilyukadt, ásványos vizeink tönkrementek, konzerveink szanaszét vágódva sajtjukkal itatták a szomjas földet. Szóval mindenünk tönkre ment. Amint embereimet talpra állítottam irodánkat rögtön tovább szállítottam, tábori kápolnám-mal és a tiszti bagázssal. Ezután újból kirobogtam a frontra, hogy jelentést tegyek parancsnokomnak. Mikor messziről meglátott, már szidni kezdett, hogy miért nem maradok helyemen stb. Tessék bevarni jelentésemet s utána mossa a fejem, — feleltem röviden. Erre jelentésemet meghallgatta, megdicsért és az autókolonna parancsnokságával megbizva visszaküldött, hogy tegyek mindent legjobb belátásom szerint. Djulisba visszaérve, az autókolonna már nagy munkában volt. Dolgoztunk, mint az igáslovak. Úgy

emelgettem a rettenetes ládákat, zsákokat, hogy egy dunaparti rakodó munkásnak is becsületére válhatott volna. Ismerve a veszély nagyságát és autósaink lelkiismeretlenségét, sietve mind azt átszállítottam, amit hónapokon át összehalmozunk; 24 órán át állandóan autón voltam. Mikor készen voltunk, ismét a frontra mentem, míg autósainknak meghagytam, hogy felszerelésünket már ne Garbijébe, hanem irodánkkal, kápolnámmal s holmimmal együtt Vadi Százacba vigyék.

A frontra kiérve, divízióinkat marschbe-reit találtam. Intézkedésem tehát nagyon bevált, mert a visszavonulási parancs Vadi-Százac előtti arab községig szólt. Két ágyut autóhoz csatolva visszafelé indultam. Ejjel egy vízmosásban fölfordultunk s visszaemeléskor a 400 kgrammos cső leesett s a lábamra zuhant; végre sikerült visszatennünk. Később ismét elakadtunk, de szerencsére itt utólért divízióink s parancsnokom engedélyével autót átadtam egy altisztnak, magam pedig a divízióhoz csatlakoztam.

Ezután még két napig állandóan masiroztunk. Vadi-Saraiából eltűnt a szolgám minden cók-mókömmel együtt. Ennek köszönhettem, hogy két heti masirozásunk alatt oly sokat kellett szenvednem. Csak vékony tábori ruha volt rajtam, ez volt mindenem. Hűvös éjeleken sátorvászonba burkolóztam, hogy meg ne fázzak. Megtetvesedtem, úgy hogy alig tudtam tőlük megszabadulni. Végre két heti nomád élet után Djenin arab községbe értünk. Itt megállapodtunk 3 hétre. Itt egy nagy háremben laktunk mi tiszték, a legénység meg a moséban. A hárem teli volt óriási nagy tükrökkel, mindenféle legfinomabb selyem és patyolat női ruhával és rengeteg női csecse-becsével. Most be kell vallanom, amit kissé röstellek, de a kényszerűség vitt bele, hogy egyszer életemben én is török hárembeli nők patyolat és selyem ruháiba öltöztem. A dolog akként történt, hogy dienerem már két hét óta távol volt és mindenemet magával vitte. Itt tudtuk meg csak hosszas tudakozódás után, hogy tábori oltárommal, irodánkkal és a tisztii bagázssal Damaszkusba ment és így semmi kilátásom sem volt, hogy hamarosan visszakapjam ruháimat. Mit volt mit tennem, egynéhányat kiválasztottam a hárem ruhárából, azt jól kifőztettem, kilugoztattam és férges ruhámat levetve ezeket viseltem, míg úgyahogy levett ruhámat rendbehoztam.

Három heti itt tartózkodás után Damaszkusba mentem, hová már divízióink nagy része előbb elment. December elején érkeztem ide. Az ünnepeket úgy ahogy elég nyugodtan töltöttük.

Voltam Názáretben, itt tartózkodásom alatt ellátogattam Beyerutba. Remek város. Egészségem hála Istennek kitünő: betegségem az után teljesen elmúlt. Legjobb kura volt a gyógyulás és bõjtölés, melyekből visszavonulásunkkor bőven kijutott.

Ime, Fõt. Atyám, röviden életem legizgalmasabb napjainak története. Hogy életben va-

gyok, egyedül a végtelen jóságú Isten kegyelme. Életemmel sokszor leszámoltam és csak azt csudálom, hogy még életben vagyok. Köszönöm buzgó imáikat, tudom, hogy Önöknek is sokat köszönhetek.

Parancsnokom bátor magatartásomért és a div. iroda megmentéseért beadott két kitüntetésre: a lelkészi érdemkeresztre és egy török kitüntetésre.

Tudom, hogy itteni magyar vasutasok sorsa is érdekli, egyet-mást ezekről is elmondok. Az igazgatósággal naponként értekezem sorsukról. Már többször voltam házukban és elbeszélgettem is velük. Karácsony estén meghívtak ünnepélyükre és oly szociálista beszédet rögtönöztem, hogy vállaikra emeltek! Van közöttük pár jólelkű, de igen sok a rossz elem. Nagyon nehéz velük valamit kezdeni. Míg itt tartózkodom, foglalkozom velük és később, ha fronton leszek, szintén lesz alkalmam olykor velük összezejönni, mivel kórházunk itt van, melynek látogatására okvetlen be kell párszor jönnöm. Nagy eredménnyel azonban nem kecsegtetem magam. Buzgó imáiba ajánlottan maradtam legkisebb fia: **P. László**.

P. Marcellin Bukaresztből írja, hogy jól érzi magát. Most már kilábolt a bajából. Fr. Vince Lembergen keresztül visszament a frontra, ahol összetalálkozott fr. Adju és fr. Eduárddal. Jól érzik magukat ők is. Különösen hála tölti el szívét, hogy a jó Isten annyi veszély között megőrizte, míg mások mily sokan elpusztultak, nyomorékokká lettek. Fr. Dezsőnek lapja sem hozott panaszos hírt, eléggé jól megvan. Fr. Donát egy kis iparos szabadságon volt, melyet egy meghatározott helyen, Bokán kellett neki töltenie, így nem jöhetett zándánkba. Jelenleg visszament már Komáromba és valószínűleg a legközelebbi menetszázaddal kimegy a frontra. Pár percet beszélhetett csak az ott tartózkodó P. Lajossal. — Fr. Szabinszép háborus emléket küldött: egy gránáthüvelyből készült gyufatartót. Öccse József, ki kandidátusunk, írja, hogy hazaszökött a fogságból és szerencsésen megérkezett a szatmármegyei Vállajba. — Fr. Honorka nincs különös baja. — Kanizsai Sándor kandidátus szépen írja, miként jöttek át hozzánk a muszkák ágyuikkal együtt. — Fr. Euszták a vakációban reménykedik, amit érthetően nehezen vár. Evancics János és Bálint is egészségesek.

Gyászír. Közlönyünk lezártakor ért bennünket a nagy gyász: P. Eger Zsigmond exminister március 13-án hajnali órában az Urban csendesén elhunyt. Holtteteme e hó 15-én lesz a lelki üdvéért mondandó gyászmise után pécsi templomi kriptánkba helyezve. Drága halottunk életrajzi adatait jövő számunkban hozzuk. Pie Jesu Domine, dona ei requiem.

Szerkesztői üzenet. Ujabban előfizettek Közlönyünkre: Gyüd 10 K, Siklós 20 K, Pécs 20 K, Szeged 40 K, P. Schrotty Pál 100 K, Eger 10 korona.